

Xavier Bosch publica '32 de març', en què trenca dues històries a la capital francesa, el 2008 i durant l'ocupació

"Àvia, què feies quan els nazis eren a París?"

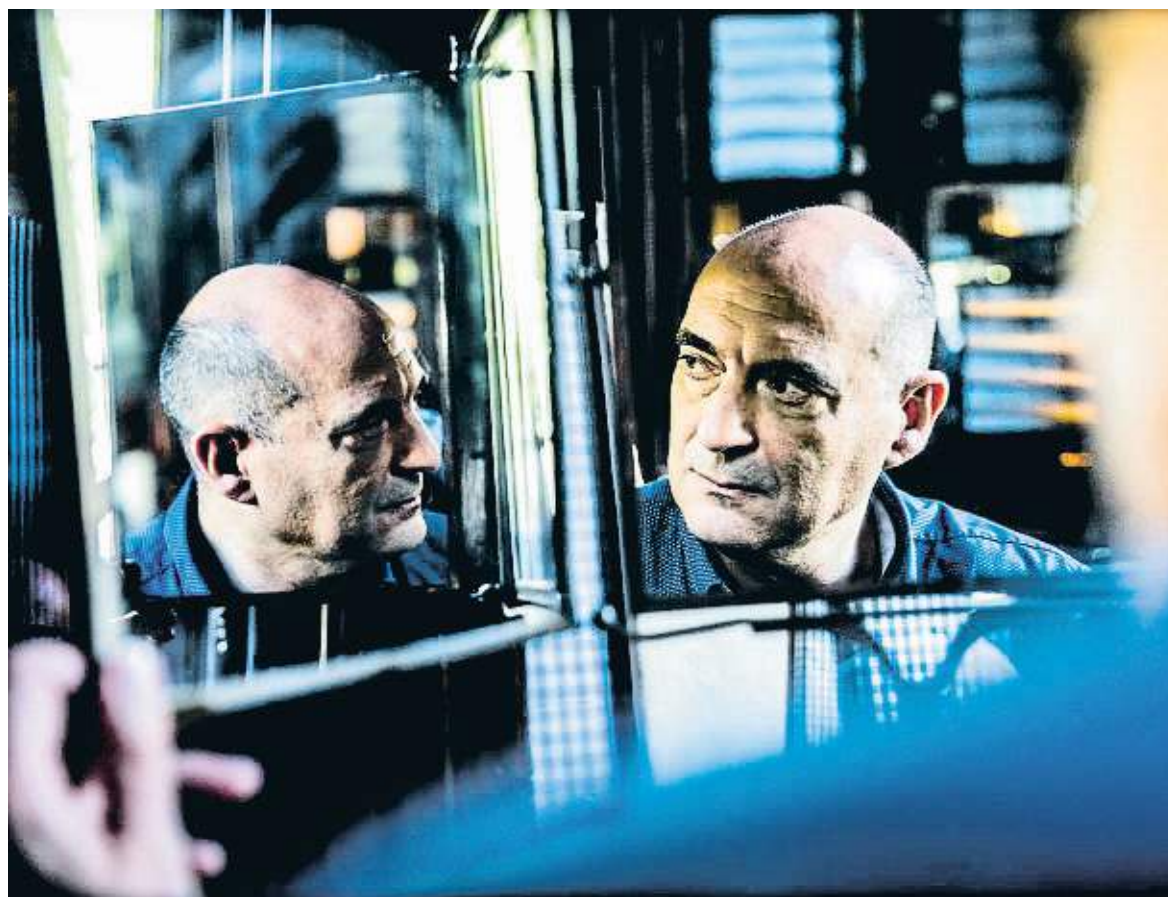
FRANCESC BOMBI-VILASECA
París
Enviat especial

El 31 de març del 2008, el temps queda en suspens a París, on una nevada impedeix als seus habitants sortir de casa. L'endemà no pot ser un dia qualsevol, així que serà el 32 de març (Univers), títol de la nova novel·la de Xavier Bosch (Barcelona, 1967). L'escriptor l'ha situada a la capital francesa en diverses trames que passen en dues èpoques: d'una banda, aquell 2008 amb la Barbara, una agent literària, i en Roger, un fotoperiodista empordanès que s'instal·la al seu pis; de l'altra, l'ocupació nazi, en què la Margaux, l'àvia de la Barbara, viu una història d'amor.

Parlem amb Bosch a Montmartre, a pocs metres del pis on viuen els protagonistes: "És un pis amb una ràdio antiga, un sofà vermell, un cactus i un sol llibre, i no hi ha cap fotografia exposada. Aquí les vides de la Barbara, que té 41 anys, i la de la seva àvia, que en té 83, però que va néixer en aquell pis i quan en tenia 16 els alemanys van ocupar la ciutat, em donen un joc sobre el pas del temps, un tema recurrent a les meves novel·les, igual que el periodisme o l'amor".

La relació neta-àvia és un dels orígens del llibre: "Feia temps que volia fer un homenatge a aquest lligam incondicional. He fet novel·les d'amor passional, d'amistat de llarga durada, d'anàlisi de la relació de parella, fins i tot de germans, però aquest vincle no l'havia tocat mai i és de les coses més boniques que hi ha a la vida". I homenatja la gent gran: "Els nostres avis també van ser joves. El poeta Francesc Garriga va escriure al seu últim llibre, al llinard de la mort: "Havíem estat peces d'anti-

XAVIER CERVERA / ARXIU

El nou llibre de Xavier Bosch té diversos jocs de miralls

L'home que va trobar una veu pròpia

■ Va començar a publicar el 1992, amb els contes de *Jo, el simolses (La Magrana)*, però no va ser fins que va guanyar el premi Sant Jordi el 2009, amb *Se sabrà tot (Proa)*, que va començar a trobar un estil propi: "Havia passat uns anys treballant de periodista, sense escriure literatura, i lògicament al sarró hi tenia més maduresa vital i professional. Havia viscut molt més, llegit molts més llibres, begut de moltes més fonts... La veu pròpia la

vas aconseguint a mesura que vas treballant. Com més escrius, com més paragrafs esborres, com més penses un adjectiu, com més novel·les publiques, no només has d'anar millorant sinó que has d'anar trobant la pròpia veu. Agradarà o no, una trama interessarà més uns lectors o uns altres, un llibre serà millor o pitjor, això ja depèn del gust de cadascú, però ets més tu". "I un cop l'has trobada, millor no pervertir-la gaire", rebla.

quari. / Avui som trastos vells, / els vells". No són trastos vells. Ens han donat tot i s'ho mereixen tot, i no els podem deixar de la mà de Déu a l'últim revolt de la vida", diu Bosch, que reconeix que prescindeix de les mares a les novel·les: "Ho faig quasi sense adonar-me'n. A la primera (*La màgia dels reis*, 1994), és volgut, perquè la mare va morir amb 46 anys. Però després em trobo que, sense pensar-hi, en altres novel·les surten tot d'homes vidus joves, sense dona. Aquí torna a passar, diferent".

La neta desconeix una part de la vida de l'àvia, durant l'ocupació alemanya, que ocupa la part central del llibre. "Per sort tothom té una part secreta que guarda només per a ella, pel que sigui. Ho sa-

bem tot, dels pares, dels avis o dels nostres fills? Segurament no. A vegades la veritat és un perill. I en aquesta novel·la ho és". A més, hi ha personatges que semblen una cosa i en són una altra: "Quan jo era jove, Garriga em va dir que llegís Simenon, de qui vaig intentar aprendre dues coses. Una era la frase curta, el constrenyiment de la retòrica i anar de cara a barraca. La segona és que a ell el fascinava la cara oculta de les persones".
L'espurna del llibre va ser una

"Ho sabem tot, dels pares, dels avis o dels nostres fills? Segurament no", es pregunta l'escriptor

exposició del 2008 a París amb fotografies sota l'ocupació nazi: "Només s'hi veia felicitat, la moda, i no s'hi veia la cua de la gana o el racionament del pa, o la gent morta de fred els anys 1940 i 1942, amb hiverns terribles". Moltes fotografies van ser publicades a la revista *Signal*: "Era el gran *fake news* del moment, una revista molt ben editada que tocava tots els gèneres periodístics, que, precisament perquè era preciosa, estava ben escrita i ben retratada i hi havia pàgines de color, la gent es creia". La propaganda "va vendre París com una vitrina per ensenyar al món: continuaven els concerts, els grans teatres, la Comédie, l'òpera, els cinemes, les ràdios"... I, alhora, els francesos "volien demostrar-se a ells i al món que militarment estaven derrotats, però no moralment ni culturalment. I em sap greu perquè la frase la va dir el mariscal Petain".

"Al capdavant, escric les novel·les que m'agradaria llegir. Aquesta l'he llegida com si no conegués l'autor i m'ha enganxat".●

El còmic 'Jiu-jitsufragistas' recorda Edith Garrud, la primera formadora en autodefensa

Arts marcial a favor del feminisme

LARA GÓMEZ RUIZ Barcelona

Una dona agafa les mans a un policia i l'immobilitza.

L'agent la mira amb desconcert i ella aprofita per clavar-li una puntada de peu i tirar-lo a terra. Agressió? Ella prefereix dir-ne autodefensa. L'home venia amb una porra dispostat a agredir-la només per haver clamat amb una pancarta el seu dret a vot. La mateixa acció la repeteixen totes les seves amigues, que, coordinades,

tiren a terra el cos policial per complet amb moviments de jiu-jitsu.

Ar a que s'acosten els Oscars, qualsevol podria pensar que es tracta de la trama d'una de les pel·lícules nominades, però la veritat és que és una escena real. Som al Londres del 1910. Les sufragistes surten als carrers per reclamar justícia i igualtat. El que demanen sembla una cosa evident, però llavors gran part de la societat no ho entenia i miraven de fer-les callar amb insults, cops o empresonant-les. Algunes van morir en la seva lluita. Una lluita

GARBUIX BOOKS

E. Garrud ensenya arts marcial en una vinyeta de *Jiu-jitsufragistas*

que els va obligar a preparar-se mentalment i físicament amb nocions d'arts marcial. Els francesos Lisa Lugrin, Clément Xavier i Albertine Ralenti han plasmat aquesta realitat a la novel·la gràfica

Jiu-jitsufragistas, que acaba d'arribar a les llibreries amb Garbuix Books i que el 2021 va guanyar el premi Château de Chervy de còmic històric.

Lugrin explica a *La Vanguardia*,

dia, en una conversa telefònica, que tot va sorgir quan van conèixer la història d'Edith Garrud, la primera formadora en autodefensa feminista. "Cap dels tres no havíem sentit mai el seu. Això ens va sorprendre. Especialment a mi, que faig arts marcial des dels deu anys. Però quan era petita, a l'escola ens anomenaven molt poques dones. Això és una cosa que de mica en mica va canviant, però encara queda un llarg camí".

Per què el jiu-jitsu?, es preguntaria més d'un. "A començaments de segle, molts esports estaven prohibits per a les dones. Però no aquest art marcial. Per dues raons. La primera és que a Anglaterra era desconegut per la gran majoria, i la segona és perquè venia d'Àsia, de manera que es considerava una pràctica inferior. Aquest buit legal va permetre a Edith convertir-se en professora i formar les guardaespalles de la sufragista Emmeline Pankhurst, més conegudes com les Amazones de Londres".●